

STVARANJE SVIJETA?

LISINSKI
SUBOTOM
UVIJEK
LISINSKI
NEPROCIJENIV DOŽIVLJAJ!
21/22

Proslava stogodišnjice
Muzičke akademije Sveučilišta u Zagrebu

ALUMNI 100

SIMFONIJSKI ORKESTAR
MUZIČKE AKADEMIJE SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

NIKŠA BAREZA, dirigent

JADRANKA GAŠPAROVIĆ, violončelo

MARTINA FILJAK, glasovir

Subota, 16. listopada 2021. u 19.30
Koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog

100 GODINA GLAZBE:
UČENJEM, STVARANJEM,
ISTRAŽIVANJEM...

ALUMNI

100 GODINA GLAZBE:
UČENJEM, STVARANJEM,
ISTRAŽIVANJEM...

1000

LISINSKI SUBOTOM

16.10.2021.

Koncertna dvorana
VATROSLAVA LISINSKOG 19:30

SIMFONIJSKI ORKESTAR MUZIČKE AKADEMIJE —
NIKŠA BAREZA / dirigent — **JADRANKA GAŠPAROVIĆ**
/ violončelo — **MARTINA FILJAK** / glasovir

PROGRAM:

Stanko Horvat — *Ljetni diptih* za violončelo i orkestar

Milko Kelemen — Koncert za glasovir i orkestar

Natko Devčić — *Istarska suita* za orkestar

100 GODINA GLAZBE:
UČENJEM, STVARANJEM,
ISTRAŽIVANJEM...

LISINSKI
SUBOTOM
UVIJEK
LISINSKI
NEPROCIJENJIV DOZIVLJAJ!

3

Stanko Horvat

Ljetni diptih za violončelo i orkestar

Teneramente

Robusto

Milko Kelemen

Koncert za glasovir i orkestar

Largo maestoso – Allegro molto appassionato

Largo

Allegro con fuoco

Natko Devčić

Istarska suita za orkestar

Predigra

Poskočnica: Allegro vivace

Uspavanka: Andante

Finale: Allegro quasi presto

Nakon koncerta s umjetnicima razgovara Sonja Mrnjavčić.

RIJEČ DEKANA MUZIČKE AKADEMIJE

Utemeljitelji Kraljevskoga konzervatorija u Zagrebu 1921. godine sigurno bi bili ushićeni spoznajom da Muzička akademija Sveučilišta u Zagrebu 16. listopada 2021. godine počinje obilježavati stotu akademsku godinu rada nastupom svojega simfonijskoga orkestra sa solistima i pod ravnanjem svojih međunarodno priznatih alumna, izvodeći koncertni program sastavljen isključivo od djela svojih profesora.

Desetljeća koja takvi vrhunski umjetnici i pedagozi provedu u radu na zagrebačkoj Muzičkoj akademiji golem su doprinos kontinuitetu kulture te trajnoj međunarodnoj prepoznatljivosti sredine u kojoj djeluju.

Stoga je ALUMNI 100 primjeren naziv za stopostotni hrvatski autorsko-izvođački program Muzičke akademije u nenadmašnom koncertnom ciklusu *Lisinski subotom*. Nakon sto godina glazbe učenjem, stvaranjem i istraživanjem, siguran sam da smo i mi ušli u krug nenadmašnih tumača hrvatske glazbe. Večerašnji koncert samo je jedan od dokaza za to. Nova prigoda za potvrdu uslijedit će 27. studenoga, ponovno u ciklusu *Lisinski subotom*, premijerom opere *Animal Farm* Igora Kuljerića, zajedničkim projektom cijeloga umjetničkog područja Sveučilišta u Zagrebu.

Svirajmo i pjevajmo hrvatsko.

Igor Lešnik

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU MUZIČKA AKADEMIJA

Koncert se održava pod pokroviteljstvom Predsjednika Republike Hrvatske, Ministarstva znanosti i obrazovanja, Ministarstva kulture i medija, gradonačelnika Grada Zagreba i rektora Sveučilišta u Zagrebu.

6

DEKAN: Igor Lešnik, prof. art.

SIMFONIJSKI ORKESTAR MUZIČKE AKADEMIJE SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

ČLANOVI ORKESTRA:

PRVE VIOLINE: Matej Mijalić (koncertni majstor), Marko Glogović, Ana Labazan Brajša, Matej Žerovnik, Edita Kolovrat, Meri Anastasov, Anna Runtić, Alisa Mudryk, Teo Devčić, Mateja Kasaić Drakšić, Lana Plančić, Mykola Havryliuk

DRUGE VIOLINE: Petar Ruk, Jakov Sekula, Luka Kojundžić, Lucija Kanceljak, Ante Labetić, Ana Biškup, Martin Češnjak, Michael Heaton, Vesna Palčok, Laura Šturbek Kraljević

VIOLE: Filip Kojundžić, Bartul Lakotić, Lucija Marinović, Filip Nemet Gužvić, Bruno Tarbuk, Barbara Vlanić, Josip Pavlek, Katarina Gregorin

VIOLONČELA: Martin Kutnar, Zoran Resnik, Ella Radman, Lucija Mušac, Nina Lucija Perina, Karla Kostović

KONTRABASI: Mislav Peović, Karlo Čeh, Fran Slogar, Filip Grabner

FLAUTE: Barbara Kšenek, Ana Tutić, Maja Mustapić (i pikolo)

OBOE: Livia Glavinović, Petra Domšić

ENGLESKI ROG: Ivan Baričević

KLARINETI: Jan Plevko, Danijela Ivanović

BAS-KLARINET: Matej Hermešec

FAGOTI: Eva Fritz, Domagoj Pečar (i kontrafagot), Isabella Roxas Đuka

ROGOVI: Matej Fridl, Blaž Košec, David Vlah, Bruno Laktaš

TRUBE: Karlo Vlahek, Kristina Strinić, Marko Mumlek, Luka Halužan

TROMBONI: Ivan Gužvinac, Filip Šeremet, Leona Šunjo

TUBA: Karlo Dijanić

TIMPANI: Vedran Vujec

UDARALJKE: Mario Čavlek, Suzana Komazin, Luka Mihajlović, Lovro Baričević

HARFA: Nina Šeparović, Petra Barišić

GLASOVIR: Miloš Grnčaroski

ČEMBALO/ČELESTA: Ronald Strabić

ASISTENT DIRIGENTA: Pavle Zajcev, izv. prof. art

VODITELJ ORKESTRA: Matija Fortuna, doc. art

NADZORNIK ORKESTRA: Nikša Gašpardi

POSLUŽITELJ ORKESTRA: Zoran Boch

IZVRŠNA PRODUCENTICA: Vesna Rožić

NIKŠA BAREZA

Podjednako cijenjen kao dirigent simfonijskoga i opernoga repertoara, **Nikša Bareza** (Split, 31. ožujka 1936.) dirigiranje je studirao na Muzičkoj akademiji u Zagrebu u razredu Slavka Zlatića. Diplomirao je 1. prosinca 1959. ravnajući izvedbom Verdijeva *Krabuljnoga plesa* u zagrebačkom HNK-u, u kojemu je prisutan od 1957. kao suradnik, dirigent ili ravnatelj Opere (1965. – 1974. i 2014. – 2018.). Usavršavao se kod Milana Sachsa u Zagrebu i Hermanna Scherchena na *Mozarteumu* u Salzburgu. Zatim je djelovao kao stalni dirigent opera u Zürichu (1978. – 1981.), Petrogradu i u Grazu (od 1981.), gdje je bio i ravnatelj Opere te šef dirigent gradske Filharmonije. Najdugovječniji je šef dirigent Simfonijskoga orkestra HRT-a (1992. – 2010.), a istovremeno, od 2001., i šef dirigent Opere i Filharmonije *Robert Schumann* te glazbeni ravnatelj grada u Chemnitzu. Redoviti je gost velikih europskih opernih kuća (Pariz, Milano, Beč, Berlin, München, Frankfurt, Dresden, Leipzig, Prag, Bologna, Firenca, Parma, Oslo...). Surađuje s vodećim europskim orkestrima, gostujući u Francuskoj, Italiji, Poljskoj, Austriji, Njemačkoj, SAD-u i drugdje. Dobitnik je brojnih inozemnih i tuzemnih priznanja, poput Nagrade *Vladimir Nazor* za životno djelo (2009.), Nagrade *Milka Trnina*, Nagrade *Judita* (tri puta), *Vjesnikove* nagrade *Josip Štolcer Slavenski*, diskografske nagrade *Porin*, Nagrade *Lovro pl. Matačić* i drugih.

7

J. L.: Poštovani maestro Bareza, s obzirom na to da se ovim koncertom obilježava stota godišnjica Muzičke akademije u Zagrebu, i to skladbama i interpretacijama njezinih bivših studenata, biste li nam mogli reći nešto o svojem iskustvu studija, svojim profesorima i općenito studentskim danima?

N. B.: Svaka akademija je, naravno, vrlo važna institucija za početak, da čovjek upozna sve elemente i usvoji sve informacije i znanje koji su potrebni čovjeku da se može početi profesionalno baviti glazbom. Naravno, prije svega Akademija otvara smjerove i putove onima koji odaberu naš poziv. Kad sam položio prijemni ispit, mislio sam da sve znam. Onda se s godinama, radom i pojedinim predmetima, otvore neki vidici s pomoću kojih konstatirate ono što znate da ne znate, odnosno što još trebate učiti. No to je općenito tako u našem pozivu.

J. L.: Koliko su i kako Vaši profesori utjecali na Vaše formiranje kao dirigenta i kao osobe?

N. B.: Imao sam sjajne profesore. To su bili ugledni skladatelji Bruno Bjelinski, Natko Devčić i Milo Cipra. Meni je bio profesor i Slavko Zlatić, koji je bio odličan zbarski dirigent. I od njih sam naučio prije svega strogu disciplinu. Devčić je bio, na primjer, oštar i zahtjevan, ali otvorio nam je put čitanju harmonije i kako se poslije s harmonijama ponašati; na drugoj strani Bruno Bjelinski s fugama i kontrapunktom; Milo Cipra je predavao kompoziciju i bio je veliki intelektualac, te profesor Josip Andreis iz povijesti glazbe. Iz glasovira sam imao i profesora Stančića koji je tada bio i pročelnik.

J. L.: Ako sam dobro shvatio, Vas je naša Akademija oblikovala i kao pijanista i kao dirigenta?

N. B.: Morate negdje steći znanje o osnovnim elementima glazbenog jezika, o formi, harmoniji, kontrapunktu, povijesti glazbe. Recimo, profesor za čitanje partitura bio mi je Milko Kelemen; bili smo bliski prijatelji, dirigirao sam gotovo sve što je on napisao. Natko Devčić je bio skladatelj jake osobnosti i to se i osjeti i u načinu na koji je komponirao i u kvaliteti njegovih kompozicija.

J. L.: Možete li reći nešto o *Istarskoj suiti* Natka Devčića, budući da ste Vi ipak poznavali profesora Devčića i vrlo dobro poznajete tu skladbu?

N. B.: Naša baština je zaista vrijedna. Čak sam na jednoj probi rekao da se za mene rad na domaćem djelu ne razlikuje od rada na Beethovenovoj simfoniji. *Istarska suita* je vrlo zahtjevana. Vrlo je teška zbog strukture harmonije i intonativno za orkestar, a ima i tehničkih zahtjeva. Drago mi je što mogu ovom prilikom to napraviti, imamo dovoljno vremena, i što će naši mladi talentirani studenti imati mogućnost to svladati, da to napravimo kako treba.

J. L.: Imate li možda neki savjet za naše studente?

N. B.: Mislim da se radi jako dobar posao. No taj posao je individualan i uvelike ovisi o pojedincu, na koji način će izgraditi svoj put. Ali mora permanentno biti aktivan. Znaite, mi moramo tu materiju koju imamo, te crne točkice, pretvoriti u nešto nematerijalno, dakle u zvuk, tj. dati mu život. I onda se taj zvuk treba strukturirati. Morate znati u svakoj frazi o čemu se tu radi. Treba puno više od samog bavljenja partiturama. Potrebno je razumjeti i razdoblje i skladatelje koji su ih radili. I kad to kroz svoju osobnost profilirate, dobivate nešto autentično. Imamo odlične soliste i ovo može biti izvrsna i dostojna proslava Akademijine obljetnice kakvu ona i zaslužuje.

Razgovarao: **Josip Luković**, apsolvant muzikologije

JADRANKA GAŠPAROVIĆ

Violončelistica **Jadranka Gašparović** (Zagreb, 1971.) na Muzičkoj akademiji u Zagrebu diplomirala je u razredu prof. Valtera Dešpalja. Potom odlazi na usavršavanje na Visoku glazbenu školu u Kölnu, u razred prof. Franza Helmersona. Pohađala je i intenzivni studij komorne glazbe kod članova Gudačkoga kvarteta *Alban Berg*. Dobitnica je brojnih državnih i međunarodnih nagrada, a neke od najprestižnijih su nagrada s natjecanja *Scheveningen* u Haagu te *Antonio Janigro* u Zagrebu. Osim nagrada s natjecanja, 1994. godine osvojila je Nagradu *Milka Trnina* Hrvatskoga društva glazbenih umjetnika za izvedbu skladbe za violončelo i orkestar *Drammatico* Milka Kelemena. Kao najuspješniji mladi glazbenik 1999. godine osvojila je Nagradu *Ivo Vuljević* Hrvatske glazbene mladeži. Kao solistica nastupala je uz pratnju Zagrebačke filharmonije, Zagrebačkih solista, Simfonijskoga orkestra Hrvatske radiotelevizije i drugih. Nastupala je i uz međunarodne orkestre, kao što su Simfonijski orkestar *MAV* (Budimpešta), Panonska filharmonija (Pečuh), Moravska filharmonija (Olomouc) i Filharmonijski orkestar *Bohuslav Martinů* (Zlin, Češka). Kao solistica uz *Junge Philharmonie Köln* gostovala je diljem Europe i Australije. Od 2002. djeluje kao solo violončelistica Flamanske opere u Antwerpenu i kao vođa ansambla violončela *Octocelli*.

RAZGOVOR S JADRANKOM GAŠPAROVIĆ

A. M. K.: Kakvo je Vaše iskustvo studiranja na zagrebačkoj Muzičkoj akademiji?

J. G.: Studiranje na zagrebačkoj Akademiji pamtim kao izrazito intenzivno i dragocjeno. U klasi profesora Valtera Dešpalja bilo je vrlo produktivno – puno natjecanja i koncerata. To je bila koncentracija izvrsnih profesora i izvrsnih kolega. Međusobno smo se inspirirali i podržavali; mogu reći da smo zaista bili kao obitelj koju je vodio profesor Dešpalj. Kontinuirano smo pohađali seminare kod vrhunskih violončelista, no ipak najtoplije studentske uspomene vežem uz zagrebačku Akademiju. Za razliku od drugih europskih glazbenih prijestolnica, mladi glazbenici i talenti u Hrvatskoj do studija se vode vrlo predano i ozbiljno, a moram reći da je koncentracija talenata zaista visoka. Meni je odmalena profesor Dešpalj bio idol – imala sam sve njegove ploče; ponekad sam uz njih vježbala program. Bio mi je velika inspiracija, a kad sam došla u njegovu klasu, imala sam veliko strahopoštovanje prema njemu. Bio je izrazito strog, na čemu sam mu vrlo zahvalna. Svakim korakom do diplome postajao je blaži te je nas kolege međusobno povezao i skupljao u ansamble. Cijeli studij je bio jednostavno predivan, nezaboravan. Naša Akademija je tada bila vrhunska, a znam da ništa drugačije nije ni danas...

A. M. K.: Kako je bilo raditi sa Stankom Horvatom na *Ljetnom diptihu*? Naime, to je djelo skladatelja posvetio Vama.

J. G.: To je bilo prekrasno iskustvo, o njemu mogu reći apsolutno sve najbolje. Interpretaciji je uvelike pridonio izravni rad sa skladateljem. Tijekom proba Horvat je mijenjao pojedine dijelove, stoga je to jedinstveno djelo nastalo kontinuiranim zajedničkim radom. Mogu reći da je suradnja bila nezaboravna, a Stanko Horvat veliki umjetnik, prije svega čovjek. Bilo je veliko zadovoljstvo raditi na *Ljetnom diptihu*, slušati njegove sugestije, kao i ideje o djelu, koje su svakako pridonijele konačnoj izvedbi. Praizvedba je postigla odličan uspjeh; publika je bila izuzetno zadovoljna. Orkestrom je ravnao maestro Tarbuk i to je zaista bilo odlično. Sad prvi put izvodim *Ljetni diptih* nakon praizvedbe, stoga je ovaj koncert vrlo emotivan za mene. Nažalost, Stanko nije više s nama, no iza sebe je ostavio bogat opus koji zauzima vrlo važno mjesto u hrvatskoj glazbi. Radujem se što će ovaj put, dvadeset godina nakon praizvedbe, *Ljetni diptih* zasjati u suradnji s mladim, talentiranim glazbenicima.

Razgovarala: **Ana Maria Kos**, apsolvantica muzikologije

MARTINA FILJAK

Pijanistica **Martina Filjak** rođena je u glazbeničkoj obitelji. Počela je učiti svirati glasovir s pet godina, a u šestoj je već prvi put javno nastupila. Glasovir je studirala na Muzičkoj akademiji u Zagrebu i na bečkom Konzervatoriju, a završila u renomiranoj klasi za soliste u Hannoveru. Pohađala je i majstorske tečajeve na prestižnoj Glasovirskoj akademiji na jezeru Como u Italiji. Bila je dobitnica prvih nagrada na natjecanjima *Viotti* u Vercellu (2007.) i *Maria Canals* u Barceloni (2008.) te je bila laureatkinja Natjecanja *Busoni* u Bolzanu. Pažnju šire međunarodne javnosti privukla je 2009., osvojivši zlatnu medalju i niz posebnih priznanja na renomiranom međunarodnom natjecanju u Clevelandu te je ubrzo potom prvi put nastupila u dvoranama Konzerthaus u Berlinu, Musikverein u Beču i u dvorani Zankel u Carnegie Hallu. Dobitnica je brojnih nagrada i priznanja, među kojima Nagrade *Vladimir Nazor* za izvedbe Brahmsova *Prvoga koncerta* i Kelemenova *Koncerta*, nagradâ *Milka Trnina*, *Orlando* i *Judita* (za izvedbu *Koncerta* Dore Pejačević na Splitskom ljetu), a 2009. odlikovana je Redom hrvatskog pletera za postignuća u glazbi. Posljednjih nekoliko sezona nastupala je uz vodeće svjetske orkestre u SAD-u, Europi, Japanu, Izraelu, Brazilu, Kolumbiji i drugdje, na znamenitim pozornicama na kojima nastupaju ti orkestri. Pritom je surađivala s brojnim uglednim dirigentima. Ljubav prema komornom muziciranju njeguje redovitim nastupima i suradnjama s umjetnicima kao što su Kvartet Szymanowski, *Ensemble Berlin*, Dmitry Sinkovsky, Radovan Vlatković, Marija Pavlović, Tatjana Vassiljeva, Felix Klieser i Monika Leskovar. Martinin bogati repertoar obuhvaća literaturu od Bacha do Berija te više od trideset glasovirskih koncerata. (<http://www.martinafiljak.com/hr/>)

P: Vaša je sjajna međunarodna karijera počela zapravo još dok ste studirali na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, na kojoj je profesor glasovira (i pročelnik Odjela za klavir, orgulje i čembalo) do svoje prerane smrti (prije Vašega dolaska na Akademiju) bio i Vaš otac, Ranko Filjak. Poznato je da studenti na prijemnom ispitu odabiru profesora kod kojega bi voljeli studirati. Vi ste odabrali profesora Vladimira Krpana. Što je presudilo u tom odabiru i je li studij ispunio Vaša očekivanja?

M. F.: Od početka je postojala snažna povezanost s prof. Krpanom zato što je bio prijatelj i kolega mojega pokojnog oca. Nekoliko mjeseci prije prijemnog ispita, mislim da mi je bilo tek 14 godina, otišla sam na majstorski tečaj kod prof. Krpana, na kojemu smo se bolje upoznali. Imali smo sjajnu interakciju, njegova je nastava bila vrlo kreativna pa sam bila sigurna da dolazim u odlične ruke. Dandanas mogu reći da je prof. Krpan svojom maštom, metaforama i neprestanim, neumornim inzistiranjem na vizualnoj i tonskoj fantaziji studenta poticao kreativnost i maštu gotovo kao nitko drugi.

P: Pamтите li još iz toga razdoblja kakve poruke ili zasede, znanja ili nešto drugo?

M. F.: Naravno. Moram reći da sam na zagrebačkoj Akademiji stekla izvrsno znanje iz cijeloga spektra glazbene teorije. Glazbene oblike predavao nam je skladatelj Željko Brkanović; harmoniju nam je predavao Ivo Josipović; ne smijem zanemariti ni sjajnu profesoricu *solfeggia*, Veru Kaić, dok nam je pojedina predavanja iz povijesti umjetnosti držao nitko drugi nego legendarni Tonko Maroević.

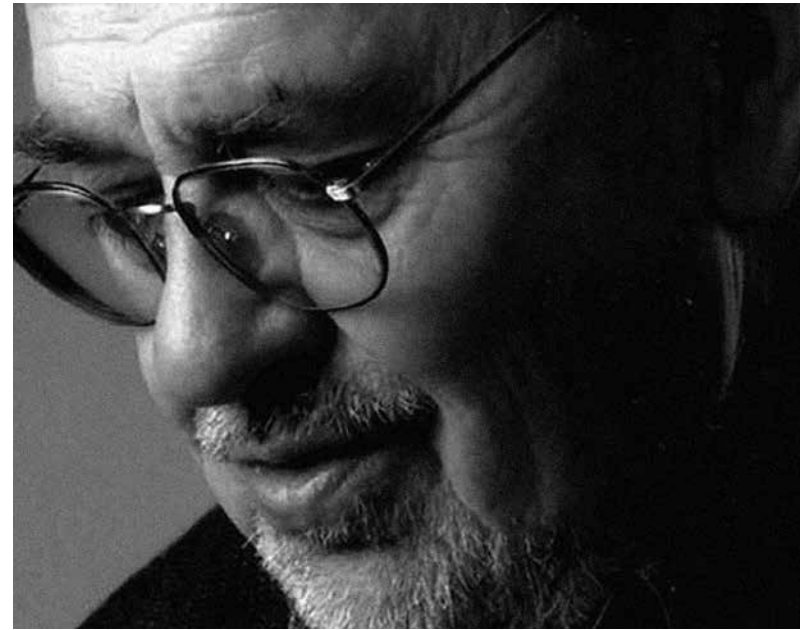
P: Školovali ste se i u Beču i u Hannoveru. Možete li iskustva s bečkoga Konzervatorija i s Visoke muzičke škole usporediti s onima u Zagrebu?

M. F.: Bio je to velik kontrast. U usporedbi sa sjevernjačkom hladnoćom i organiziranošću, Muzička akademija u Zagrebu bila je toplo, obiteljsko okružje. Moja je tadašnja želja bila doći u veliku ili barem bitnu europsku sredinu; također, imala sam poznato prezime i htjela sam vidjeti kako bi to bilo doći u novu sredinu u kojoj me nitko ne poznaje i početi takoreći od nule.

P: Za interpretaciju *Koncerta za glasovir i orkestar* Milka Kelemena dobili ste Nagradu grada Zagreba. Što Vas je potaknulo da uvrstite to djelo na svoj repertoar i kako na to djelo gledate kao interpretkinja?

M. F.: Sjećam se toga koncerta koji je, vjerujem, bio 2007. Netom sam osvojila petu nagradu na Natjecanju *Busoni*, bila sam na početku karijere, a da bih dobila priliku za nastup (mislim da je bio uz Zagrebačku filharmoniju), uvjet je bio da naučim Kelemenov *Prvi koncert*. Odlučila sam prihvatiti izazov, premda se uz smijeh sjećam da toga trenutka nisam bila oduševljena što moram naučiti još jedno djelo (uvjetovanje repertoara je nešto što ću poslije doživjeti mnogo puta i što je često čak prirodni pregovarački proces), no s odlukom je došla i namjera da u toj izvedbi dam najbolje od sebe. Naposljetku mi se djelo vrlo sviđjelo, što je potvrdila i nagrada.

* * *

STANKO HORVAT

Skladatelj i glazbeni pedagog **Stanko Horvat** (Zagreb, 12. ožujka 1930. – Zagreb, 30. listopada 2006.) završio je studij kompozicije 1956. u razredu Stjepana Šuleka na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. S glazbeno-pedagoškim radom počinje 1957., radeći kao profesor glazbeno-teorijskih predmeta u Glazbenoj školi *Vatroslav Lisinski* u Zagrebu, a već sljedeće godine odlazi na jednogodišnje usavršavanje u Pariz. Tri godine poslije postaje docentom na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. Također je obnašao dužnost dekana Muzičke akademije od 1977. do 1981. Godine 1977. djeluje u elektroničkom studiju Tehničkoga sveučilišta u Berlinu. Uvelike je pridonio novoj hrvatskoj glazbi, kao i Muzičkom biennalu, obnašajući funkciju umjetničkoga direktora festivala od 1985. do 1989. godine. U hrvatskoj glazbi zauzima posebno mjesto zbog jedinstvenog odnosa prema glazbenoj tradiciji i njezinoj implementaciji u novi zvuk. Njegovu glazbu, koju je smatrao umjetničkom, ljudskom i psihološkom činjenicom, karakterizira jednostavnost forme i teksture. Dobitnik je Nagrade grada Zagreba (1967.) za *Koncert za glasovir i orkestar* te za *Rondo za gudački kvartet*, zatim Nagrade *Vladimir Nazor* (1972.) te Vjesnikove nagrade *Josip Slavenski* (1970.) za djelo *Sonnant* za glasovir. Godine 1990. dobiva Nagradu *Vladimir Nazor* za životno djelo, a od 1998. postaje redovitim članom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. O studiju kompozicije na Muzičkoj akademiji u Zagrebu Horvat je 2004. u razgovoru sa Zlatkom Madžarom rekao: „Sam studij kompozicije kod profesora Šuleka bio je izvanredan. Dobro sam svog profesora poznavao kao glazbenika, ali i kao čovjeka. I dandanas Stjepana Šuleka beskrajno cijenim...“

Ljetni diptih skladan je za solo violončelo uz pratnju gudača, glasovira, čembala, čeleste, harfe i udaraljki. Horvat ga je posvetio sjajnoj violončelistici Jadranki Gašparović, koja ga je i praizvela, 11. studenoga 2000. na koncertu u povodu 70. skladateljeva rođendana, uz Simfonijski orkestar HRT-a kojim je ravnao Mladen Tarbuk. Prema riječima Stanka Horvata, djelo je ostvareno „vrućih ljetnih dana 2000. godine“ i „moglo bi nositi i drugačiji naslov, na primjer *Dva lica ljeta* ili *Dvije ljetne impresije*, jer se radi o dva izrazito kontrastna stavka, gdje prvi – *Teneramente* – kao da evocira sve ono što je poetično, nježno i lirsko, dok se drugi – *Robusto* – nameće svojom agresivnom repetitivnošću i svojom, gotovo neumoljivom, snagom“. Znakovito je eksperimentiranje sa zvukovima unutar tradicionalne uporabe instrumenata, a ključan je tretman violončela, čija zvukovna raskoš oživljava ideju skladbe.

Ana Maria Kos, apsolvantica muzikologije

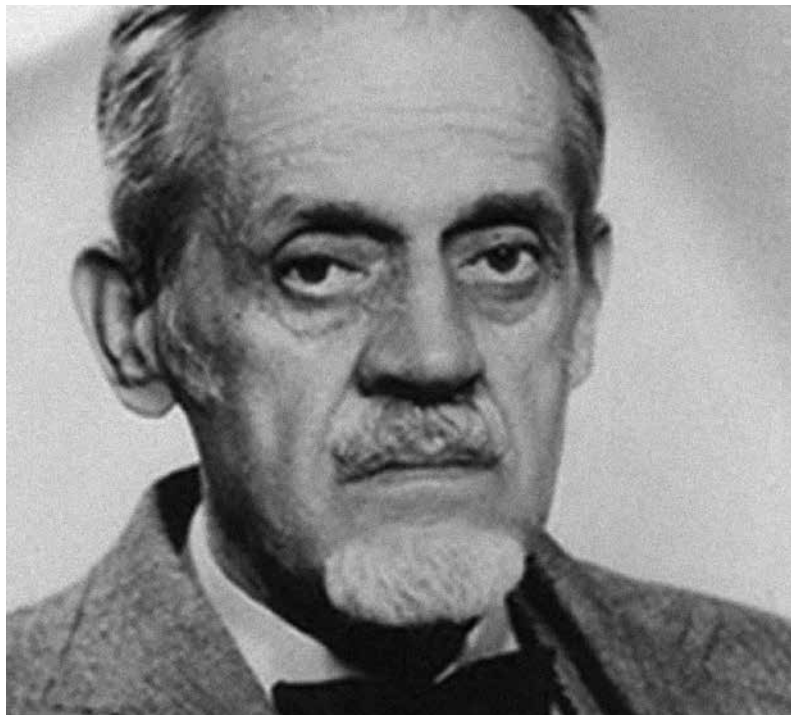
MILKO KELEMEN

Skladatelj i pedagog **Milko Kelemen** (Podravska Slatina, 30. ožujka 1924. – Stuttgart, 8. ožujka 2018.) diplomirao je kompoziciju na Muzičkoj akademiji u Zagrebu u razredu Stjepana Šuleka (1951.). Za diplomski rad napisao je *Simfoniju*, zahvaljujući kojoj je dobio stipendiju za studij kod Oliviera Messiaena u Parizu (1954./1955.). Nakon povratka u Zagreb izabran je za docenta na Muzičkoj akademiji, gdje je djelovao od 1953. do 1967. Za

ansambl Zagrebačkih solista u to je doba napisao nekoliko skladbi, od kojih je već prva, *Koncertantne improvizacije*, privukla pozornost hrvatske i svjetske glazbene javnosti. U toj mu je skladateljskoj fazi, prema vlastitim riječima, „lebdjela neka vrsta sinteze dvanaesttonske tehnike s elementima folklor“. Na ljetnim tečajevima u Darmstadtu susreo je Wolfganga Fortnera, koji ga je pozvao u Freiburg im Brisgau (1958./1959.), odakle je mogao posjećivati mnoge festivale suvremene glazbe. To mu iskustvo daje ideju da 1961. osnuje Muzički biennale Zagreb. Za njegov daljnji skladateljski razvoj važno je preseljenje u Njemačku, u kojoj prve dvije godine provodi u elektroničkom studiju tvrtke Siemens u Münchenu (1966.–1968.). Od 1968. do 1970. je *composer in residence* u (Zapadnom) Berlinu, zatim djeluje kao profesor kompozicije na Institutu *Robert Schumann* u Düsseldorfu. Od 1973. do umirovljenja 1990. predavao je kompoziciju na Visokoj glazbenoj školi u Stuttgartu. Pet godina poslije osnovao je godišnji festival *Dani Milka Kelemena* u Slatini. Kako je sam rekao u razgovoru s Evom Sedak (1982.), glazba je za njega „transpozicija arhetipova i ‘akorda izražajnoga’ na glazbene strukture“. Dobitnik je brojnih nagrada, i to za pojedinačna djela (Nagrade grada Zagreba za *Koncertantne improvizacije* 1956. i za *Igre* 1959.; Beethovenova nagrada grada Bonna za *Transfiguracije* za glasovir i orkestar 1961. i druge), ali i za ukupan doprinos sredinama u kojima je djelovao (Nagrada *Bernhard Sprengel* grada Hannovera 1970., Nagrada *Vladimir Nazor* 1984., Nagrada *Josip Stolcer Slavenski* za životno djelo 1993. i nagrada *Porin* za poseban doprinos hrvatskoj glazbenoj kulturi 1998.). O studiju na Muzičkoj akademiji u Zagrebu rekao je u razgovoru s Joachimom Kaiserom da Stjepanu Šuleku „zahvaljuje mnogo zanatskog znanja“.

Koncert za glasovir i orkestar Kelemen je skladao godinu dana nakon što je diplomirao kompoziciju (1952.), tako da se djelo još uvijek pod Šulekovim utjecajem oslanja, kako piše Krešimir Kovačević, „na romantične uzore [...] Težište koncerta leži na prvom stavku, no njegova se strastvena dramatika odražuje u izvjesnoj mjeri i u ostala dva stavka. [...] Koncert počinje polaganim uvodom [*Largo maestoso*] u formi slobodne fantazije. [...] Sam prvi stavak [*Allegro molto appassionato*] sonatnog je oblika. [...] Polagani stavak [*Largo*] koncipiran je na principu varijacija, koje proizlaze jedna iz druge.“ Finalni rondo s tri teme [*Allegro con fuoco*] počinje glasovir solo.

Kelemen je *Koncert* posvetio svojoj nastavnici glasovira Meliti Lorković, koja je djelo prvi put izvela 22. prosinca 1953. uz pratnju Zagrebačke filharmonije pod ravnanjem Milana Horvata. Partitura i orkestralni materijal izgubljeni su 1960. Na temelju glasovirskoga izvoda iz ostavštine svoje majke i snimke ostvarene za Radio Zagreb, 1957. Radovan Lorković rekonstruirao je partituru i objavio je 2006. godine.

NATKO DEVČIĆ

Skladatelj, glazbeni pedagog, pijanist, teoretičar, glazbeni kritičar i glazbeni pisac **Natko Devčić** (Glina, 30. lipnja 1914. – Zagreb, 4. rujna 1997.) godine 1926. dolazi u Zagreb, u kojemu je jedanaest godina poslije diplomirao na studiju glasovira na Muzičkoj akademiji, u klasi prof. Antonije Geiger-Eichhorn, a dvije godine poslije i kompoziciju, u klasi prof. Franje Dugana. Od 1945. radi na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, a 1947. izabran je u zvanje izvanrednog profesora. Godine 1961. promaknut je u zvanje redovitoga profesora, što je ostao do umirovljenja 1980. godine, podučavajući harmonijsku analizu i aspekte suvremene glazbe. Od 1949. do 1950. na usavršavanju je u Beču kod prof. Josepha Marxa, a od 1955. predaje glazbeno-teorijske predmete na Nacionalnom konzervatoriju u Parizu. Također sudjeluje i na Međunarodnim ljetnim tečajevima za Novu glazbu u Darmstadtu. Potkraj šezdesetih godina 20. stoljeća Devčić sve češće istražuje novije prakse skladanja te se okušava u elektroničkoj glazbi, za studijskoga putovanja u SAD (*Columbia 68*) kao i u eksperimentalnom tretiranju vokalnosti (npr. u *Vokalima I* iz 1968., u *Vokalima II*, u *Igri riječi I* iz 1969. i u *Igri riječi II* iz 1974.). Dobitnik je brojnih nagrada: Nagrade *Josip Štolcer Slavenski* za elektroničku skladbu *Sonata*, Nagrade *Vladimir Nazor* za skladbu *...ma non troppo...* te brojnih drugih. Bio je predsjednik Udruženja kompozitora Hrvatske (1964. – 1966.) i tajnik Jugoslavenske sekcije Međunarodnoga društva za suvremenu

glazbu (ISCM, 1966. – 1971.). Od 1980. bio je član suradnik, 1988. izvanredni član, a od 1992. redoviti član HAZU-a.

O svojem studiju kompozicije na Muzičkoj akademiji u Zagrebu Devčić je zapisao da je „kod prof. Dugana vrlo mnogo naučio iz kompozicijskih osnova, tj. iz kontrapunkta i fuge, pa čak i iz harmonije, premda ju on nije uopće predavao (nego je to u I. godini činio F. Lhotka); a to je naročito dolazilo do izražaja u njegovim predavanjima [...] u kolegiju 'Rimski koral', gdje je on bio vrhunski stručnjak“.

Istarska suita za orkestar, dovršena 1948., donosi pun opseg njegova zanimanja za folklor i, kako piše akademik Nikša Gligo, „počevši od te skladbe, za Devčića je pojam folkloru u prvom redu istarski glazbeni folklor, koji će se stalno odražavati u njegovu opusu, no uvijek na drukčiji način. Osnova je tog odražavanja preispitivanje funkcije malih intervala, najprije u folklornom, a onda u izvanfolklornom kontekstu“, na čemu će oblikovati glazbeni govor vlastite fizionomije. Skladba je izgrađena na živim kontrastima i svježim bojama, čime uvelike pridonosi razvoju i razumijevanju iskoristivosti izražajnosti istarskoga glazbenog jezika. Devčić u *Istarskoj suiti* elemente glazbenoga folkloru tretira kroz vizuru simfonijskoga sloga, pregrupiranjem tradicionalnoga simfonijskog instrumentarija. U orkestru se ističu oni drveni puhači instrumenti koji najviše evociraju izvorni zvuk folklorne građe, a ta njihova evokativno-zvukovna funkcija bit će zadržana i kad ih se dovede u interakciju s gudačim (dakle, folklorno-zvukovno netipičnim) korpusom orkestra. U tom smislu ta je skladba, kako ocjenjuje prof. Nikša Gligo, možda krunski i konačni doprinos „ideologiji nacionalnog smjera“ općenito koji se sigurno može smjestiti uz bok vrhunskih ostvarenja samih korifeja te orijentacije iz prve polovice prošloga stoljeća. To najizvođenije Devčićevo orkestralno djelo prvi je put izvela Zagrebačka filharmonija 8. prosinca 1948. pod vodstvom Friedricha Zauna.

Josip Luković, absolvent muzikologije

[mentorica studentima i urednica tekstova: dr. sc. **Tatjana Čunko**, v. pred.]

Organizator i nakladnik: Koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog, Zagreb, Trg Stjepana Radića 4
 Za nakladnika: Dražen Sirišćević, ravnatelj
 Producentica: Lana Merkaš
 Urednica: Jelena Vuković
 Lektorica: Rosanda Tometić
 Oblikovanje i grafička priprema: Daniel Ille
 Tisak: Intergrafika TTŽ d.o.o., Zagreb
 Naklada: 250 primjeraka
 Cijena: 20 kuna
www.lisinski.hr

LISINSKI
SUBOTOM
UVJEK
LISINSKI
NEPROCIJENIV DOŽIVLJAJ!
21/22

Subota, 23. 10. 2021.

DUBRAVKA TOMŠIČ-SREBOTNJAK, glasovir
Slovenska filharmonija
SIMON KREČIČ, dirigent

Program:

Alojz Srebotnjak: *Naturae vox* za orkestar

Ludwig van Beethoven: Četvrti koncert u G-duru za glasovir i orkestar, op. 58

Ludwig van Beethoven: Peti koncert u Es-duru za glasovir i orkestar, op. 73

Veliki povratak velike umjetnice s posebnom posvetom velikome skladatelju. Slovenska pijanistica svjetskoga glasa, briljantne tehnike i velike muzikalnosti, ljubimica hrvatske publike, **Dubravka Tomšič-Srebotnjak** svira Beethovena u *Lisinskom*. Studij glasovira završila je na Juilliard School u New Yorku kod Claudija Arraua, privatno se usavršavala kod Alexandera Uninskog i Arthura Rubinsteina. Blistavu karijeru počela je sjajnim nastupom uz Njujoršku filharmoniju i recitalom u Chicagu. Otada je redovita gošća najvećih američkih simfonijskih orkestara i najprestižnijih dvorana; ostvaruje suradnje s Češkom, Bečkom, Minhenskom filharmonijom, orkestrom Gewandhaus iz Leipziga, Londonskom kraljevskom filharmonijom i drugima. Na posebnom je mjestu, naravno, njezina suradnja sa Slovenskom filharmonijom, orkestrom koji se može pohvaliti iznimno dugom i bogatom tradicijom. Ponosno stoji uz bok najstarijima na svijetu, jer su joj prethodnici bili *Academio Philharmonicorum* (1701.), *Filharmonijsko društvo* (1794.) i *Prva slovenska filharmonija* (1908.–1913.). Na zagrebačkome gostovanju pod ravnanjem dirigenta Simona Krečiča, *Filharmonija* će uz *Naturae vox* za orkestar, slovenskoga skladatelja Alojza Srebotnjaka, izvesti posljednja dva glasovirska koncerta Ludwiga van Beethovena: *Četvrti koncert u G-duru za glasovir i orkestar*, op. 58 i *Peti koncert u Es-duru za glasovir i orkestar*, op. 73.

LISINSKI
SUBOTOM
UVJEK
LISINSKI
NEPROCIJENIV DOŽIVLJAJ!
21/22

Subota, 30. 10. 2021.

SUMI JO, sopran
LJUBOMIR PUŠKARIĆ, bariton
ZAGREBAČKA FILHARMONIJA
IVO LIPANOVIĆ, dirigent

Koncert ostvaren u suradnji s Veleposlanstvom Republike Koreje.

Program:

Charles Gounod, Vincenzo Bellini, Giuseppe Verdi, Pietro Mascagni,
Gioachino Rossini, Gaetano Donizetti

Opera diva u *Lisinskom*! **Sumi Jo** je „ikona“ svjetskoga glazbenog kazališta i jedna od najpoznatijih koloraturnih sopranistica današnjice! Nimalo ne iznenađuje što je svaki susret s raskošnim glasom, snažnom umjetničkom osobnošću, muzikalnošću i profinjenim vokalnim umijećem te pjevačice za sve ljubitelje vokalne umjetnosti i opere izniman doživljaj. Njezin predivni glas kristalne čistoće i jedinstvene, prepoznatljive boje, kao i bogatstvo repertoara – od ranobaroknih majstora, vrhunaca opernog stvaralaštva 19. i 20. stoljeća do skladbi suvremenih skladatelja, pa čak i popularne i crossover glazbe – čini je miljenicom i rado viđenom gošćom najpoznatijih svjetskih glazbenih pozornica. Otkad je diplomirala na konzervatoriju Akademije Santa Cecilia u Rimu i debitirala kao Violetta u *Traviati*, sudjelovala je u velikim opernim projektima na gotovo svim paralelama i meridijanima, od Hamburga do Rio de Janeira, od Pariške opere do Buenos Airesa, od njujorškoga Metropolitanana do Bečke državne opere. Treba spomenuti i *Grammyjem* nagrađene zvučne zapise opere *Krabuljni ples* pod vodstvom Herberta von Karajana ili interpretacije u zvjezdanoj postavi opere *Žena bez sjene* pod ravnanjem sir Georga Soltija uz Plácida Dominga. U suradnji s maestrom **Ivom Lipanovićem**, temperamentnim i punokrvnim glazbenikom koji je u svojoj blistavoj karijeri ostvario niz opernih izvedbi i koncerata s najvećim hrvatskim i svjetskim opernim zvijezdama, nastup Sumi Jo bez sumnje je prvorazredni glazbeni događaj i jedinstvena prilika za susret s pjevačkom legendom koja oduševljava publiku i kritiku diljem svijeta.

GRAD
ZAGREB

ZAGREB
my city

JutarnjiLIST

Republika
Hrvatska
Ministarstvo
kulture
i medija
Republic
of Croatia
Ministry
of Culture
and Media

 LISINSKI

